

လက်ပံတန်းမြို့ နိမ်နင်းမှု -

မြန်မာနိုင်ငံ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး လက်ပံတန်းမြို့ တွင်
အင်အားအလွန်အကျွံအသုံးပြုခြင်း၊ လွတ်လပ်စွာ
ငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်းစုရုံးခွင့်နှင့် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆို
ခွင့်တို့အပေါ် ချိုးဖောက်မှုများ

ဩဂုတ်လ၊ ၂၀၁၅

အစီရင်ခံစာအကျဉ်းချုပ်

မြန်မာနိုင်ငံ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး လက်ပံတန်းမြို့တွင် ဆန္ဒပြသူများနှင့် ရဲတပ်ဖွဲ့ဝင်များအကြား တစ်ပတ်ကြာ ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်မှုဖြစ်ပြီးနောက် ၂၀၁၅ခုနှစ် မတ်လ ၁၀ ရက်တွင် မကြာသေးမီက ပြဌာန်းခဲ့သော အမျိုးသား ပညာရေးဥပဒေအပေါ် ဆန့်ကျင်ဆန္ဒပြသူ အယောက် ၂၀၀ ခန့်ရှိ လူအုပ်စုအား မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ တပ်ဖွဲ့ဝင်များမှ အကြမ်းဖက်နှိမ်နင်းခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့မဖြစ်ပွားမီတစ်ရက်နှစ်ရက်အလိုတွင် ရဲများမှ ဆန္ဒပြသူများအား ရန်ကုန်သို့ ဆက်လက်ချီတက်နိုင်ခြင်းမရှိစေရန် တားဆီးပိတ်ဆို့ခဲ့ပါသည်။ မတ်လ ၁၀ ရက်နေ့ နံနက်ပိုင်းတွင် တင်းမာမှု အရှိန်မြင့်မားလာပြီးနောက် မြန်မာနိုင်ငံရဲတပ်ဖွဲ့ဝင်များမှ လက်တိုင်တုတ်များကိုလျှက် လူအုပ်အတွင်းချီတက် သွားကာ လက်နက်မဲ့ ဆန္ဒပြသူများနှင့် ရပ်ကြည့်နေသူများအား ပြင်းထန်စွာရိုက်နှက်ခဲ့ပါသည်။ ဤအစီရင်ခံစာ ရေးသားချိန်တွင် လက်ပံတန်း၌ အင်အားအလွန်အကျွံသုံးမှုတွင် ပါဝင်ခဲ့သည့် ရဲအရာရှိများအပေါ် အစိုးရမှ ပြစ်မှု ဆိုင်ရာ အရေးယူအပြစ်ပေးခြင်း ပြုလုပ်ခဲ့ကြောင်း မသိရပါ။

မတ်လ ၁၀ ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံ ရဲတပ်ဖွဲ့ဝင်များမှ လက်ပံတန်းရှိ ဆန္ဒပြသူ ၁၂၇ ဦး၊ သတင်းစာ ဆရာများ နှင့် ရပ်ကြည့်နေသူများအား ဖမ်းဆီးကာ၊ ထိန်းသိမ်းထားသူများအား ကိုယ်ထိလက်ရောက်နှင့် နှုတ်အားဖြင့် ဖော်ကားခဲ့ပါသည်။ ဤအစီရင်ခံစာရေးချိန်တွင် လက်ပံတန်း၌ အဖမ်းခံနေရသည့် အမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီး ၇၇ ဦးတို့မှာ ထောင်ဒဏ် ကိုးနှစ်နှင့်ခြောက်လအထိအပြစ်ဒဏ်ကျခံနိုင်ရသည့် စွဲဆိုချက်များနှင့် ရင်ဆိုင်နေရ ရပါသည်။ အထိန်းသိမ်းခံရသူများအနက် ငါးဆယ်မှာ အကျဉ်းကျနေကြပါသည်။ ကျောင်းသားခေါင်းဆောင် အချို့မှာ စုရုံးခွင့်အပေါ် စည်းမျဉ်းကန့်သတ်ထားသည့် ဥပဒေအရ ချိုးဖောက်မှု တစ်ခုတည်းအတွက် စွဲဆိုချက်အ များအပြားနှင့် ရင်ဆိုင်နေရပါသည်။

Fortify Rights နှင့် Harvard Law School International Human Rights Clinic (“the Clinic”) မှ မတ်လ ၁၀ ရက်နေ့ အဖြစ်အပျက်များ မြင်တွေ့ခဲ့သူ မျက်မြင်သက်သေ ၂၅ ဦးအား တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့ပြီး၊ လက်ပံတန်းတွင် ဆန္ဒပြချိန်နှင့် နှိမ်နင်းချိန်များ၌ ရိုက်ကူးခဲ့သည့် ဓါတ်ပုံ ၅၀၀ ကျော်နှင့် ဝီဒီယို ၄၀ ကျော်အား

သုံးသပ်လေ့လာခဲ့ပါသည်။ လက်ပံတန်းတွင် အင်အားအလွန်အကျွံအသုံးပြုမှုတွင် ပါဝင်ခဲ့သော မြန်မာနိုင်ငံရဲတပ်ဖွဲ့ ဝင်အများအပြားအား မည်သူမည်ဝါဖြစ်ကြောင်း ၎င်းဓာတ်ပုံများနှင့် ဗီဒီယိုများတွင်တွေ့မြင်နိုင်ပြီး ရဲအရာရှိ အချို့လည်းပါဝင်ပတ်သက်နေကြောင်း မျက်မြင်သက်သေများမှ ထွက်ဆိုခဲ့ပါသည်။

ဆန္ဒပြသူများ၏ လွတ်လပ်စွာငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်းစုရုံးခွင့်နှင့် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြဆိုခွင့်များအား နိုင်ငံတကာ ဥပဒေအရ ကာကွယ်ထားပါသည်။ မြန်မာအာဏာပိုင်များမှ လူစုခွဲရန် အမိန့်ပေးခြင်း၊ ရန်ကုန်သို့ ဆက်လက်ချီ တက်နိုင်ခြင်းမရှိရန် ပိတ်ဆို့ထားဆီးခြင်းနှင့် ဆန္ဒပြမှုများအား အကြောင်းမဲ့ မလိုအပ်ပဲကန့်သတ် ပိတ်ပင်ခြင်း တို့ဖြင့် ဆန္ဒပြသူများ၏ ၎င်းအခွင့်အရေးများအား ချိုးဖောက်ခဲ့ပါသည်။ ဆန္ဒပြသူများအားနိမ်နင်းစဉ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံရဲတပ်ဖွဲ့ဝင်အချို့မှ လက်နက်မဲ့ ဆန္ဒပြသူများအား ရိုက်နှက်လျှက် လူစုခွဲပြီး ထိန်းသိမ်းခံနေ ရသည့် ပြည်သူများအား ရိုက်နှက်ခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ပြုမှုခြင်းများမှာ နိုင်ငံတကာဥပဒေများနှင့် မြန်မာနိုင်ငံရဲတပ် ဖွဲ့ဝင်များလိုက်နာရမည့် နိုင်ငံတကာလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ချိုးဖောက်သည့် အင်အားအလွန်အကျွံအသုံးပြု မှုပင်ဖြစ်ပါသည်။ နောက်ဆုံးအနေဖြင့် မိမိတို့ရပိုင်ခွင့်များအရ လွတ်လပ်စွာငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်းစုရုံး၍ ထုတ်ဖော် ပြောဆိုသူများကိုသာ ပစ်မှတ်ထားကာ ထိန်းသိမ်းမှုများပြုလုပ်ခြင်း၊ အရေးယူခြင်းတို့ ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်နေ ခြင်းမှာ အကြွင်းမဲ့အာဏာရှင်ဆန်သော လုပ်ရပ်များဖြစ်ကာ နိုင်ငံတကာ ဥပဒေများကို ချိုးဖောက်မှုဖြစ်ပါသည်။

၂၀၁၅ ခုနှစ် မတ်လ ၁၀ ရက်နေ့နှင့် ၎င်းရက်မတိုင်မီ အဖြစ်အပျက်များတွင် ရဲများ၏ အင်အားအလွန်အကျွံ အသုံးပြုမှု၊ အကြောင်းမဲ့ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် လွတ်လပ်စွာ ငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်းစုရုံး၍ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုနေ သူများ၏ အခွင့်အရေးများ ချိုးဖောက်မှုနှင့် ပတ်သက်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရမှ သမာသမတ်ကျသော ပြည့်စုံ သည့် သီးခြားစုံစမ်းစစ်ဆေးမှုတစ်ရပ် ပြုလုပ်ရန် Fortify Rights နှင့် the Clinic တို့မှ အကြံပြုပါသည်။

အကျဉ်းကျနေသူများသည် မိမိတို့၏ လူ့အခွင့်အရေးများကိုသာ ရယူကျင့်သုံးမှုဖြစ်သဖြင့် ထိုသူများကို ကန့် သတ်ချက်မရှိ ချက်ခြင်းလွှတ်ပေးရပါမည်။ အခွင့်အရေးချိုးဖောက်သူ အရာရှိအားလုံးအား အစိုးရမှ တာဝန်ယူ

စေပြီး ထိခိုက်ခံရသူများအား ပြန်လည် ကုစားမှုများ အပြည့်အဝဆောင်ရွက်ပေးရပါမည်။ အခြား အခြေအနေ များတွင် ထိုကဲ့သို့ အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ ထပ်မံမပေါ်ပေါက်စေရန် လွတ်လပ်စွာငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်း စုရုံး၍ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုပိုင်ခွင့်အပေါ် အပြည့်အဝအကာအကွယ်ပေးရန် ဥပဒေပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု အပါအဝင် လိုအပ်သည့် အဆင့်အားလုံးကို အစိုးရမှ ဆောင်ရွက်ပေးရပါမည်။

အဓိကတွေ့ရှိချက်များ

ကျောင်းသူကျောင်းသားများ၊ လှုပ်ရှားသူများနှင့် ပညာရှင်များ ကန့်ကွက်သည့်ကြားမှပင် ၂၀၁၄ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၃၀ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံလွှတ်တော်မှ အမျိုးသားပညာရေးဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပါသည်။ ၎င်းဥပဒေသည်ကျောင်းသားသမဂ္ဂ ထူထောင်ပိုင်ခွင့်အား ကာကွယ်ထားခြင်းမရှိ၊ ပညာရေး မူဝါဒများချမှတ်ရာတွင် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးတို့၏ အခန်းကဏ္ဍနည်းပါးကာ တိုင်းရင်းသားအုပ်စုများ၏ အထူးလိုအပ်ချက်များအား ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းမရှိသည့်အပြင် အခြားသော ချို့ယွင်းချက်များရှိသည်ဟု ဝေဖန်သူများမှ ပြောဆိုပါသည်။

ဤဥပဒေပြဋ္ဌာန်းပြီးနောက် ကျောင်းသားများဦးဆောင်သည့် အရေးပါသော ဆန္ဒပြမှုတစ်ရပ်လျင်မြန်စွာ ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၅ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလတွင် ဤဥပဒေနှင့်ပတ်သက်သည့် ၎င်းတို့၏ တောင်းဆိုချက်များအပေါ် ဂရုပြုမိစေရန် ကျောင်းသားအုပ်စုများနှင့် လှုပ်ရှားသူများနိုင်ငံတဝန်းမှနေ၍ ရန်ကုန်မြို့သို့ စတင်ချီတက်ခဲ့ကြပါသည်။

ဖေဖော်ဝါရီလတွင် ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်များ၊ ပညာရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုတွင် စိတ်ဝင်စားသူလှုပ်ရှားသူများ၊ အစိုးရ အရာရှိများနှင့် လွှတ်တော်အမတ်များ ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးခဲ့ပြီး အမျိုးသားပညာရေးဥပဒေ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန် ဥပဒေကြမ်းတစ်ရပ် ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပါသည်။ ၎င်းအခြေအနေကြောင့် ဆန္ဒပြအုပ်စုအချို့မှ အုပ်စုခွဲခဲ့ကြပါသည်။ သို့ရာတွင် မန္တလေးမှဆန္ဒပြအုပ်စုကြီးတစ်ခုမှာမူ အဆိုပြုလာသည့်ပြုပြင်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ အစိုးရ၏ရည်ရွယ်ချက်အပေါ် သံသယရှိဆဲဖြစ်ကာ ဆန္ဒပြမှုအုပ်စုခွဲမည့်အစား ယာယီရပ်ဆိုင်းရန်သာ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြပါ

သည်။ ဖေဖော်ဝါရီလနှောင်းပိုင်းတွင် အယောက် ၂၀၀ခန့်ရှိ ၎င်းဆန္ဒပြအုပ်စုမှ ရန်ကုန်မြို့ မြောက်ဘက် ၇၅မိုင် ခန့်အကွာရှိ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး လက်ပံတန်းမြို့အောင်မြေဗိမာန် ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းတွင် အခြေစိုက်ခဲ့ကြ ပါသည်။

လက်ပံတန်းရှိဆန္ဒပြသူများ မတ်လ ၂ ရက်နေ့မှစတင်၍ ပိတ်ဆို့ခဲ့ကြပြီး ရန်ကုန်သို့ ဆက်လက်ချီမတက်နိုင်ရန် တားဆီးခဲ့ကြပါသည်။ ဒေသခံအစိုးရအရာရှိများနှင့် ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးမှုများပြုလုပ်ပြီး မအောင်မြင်သည့်နောက် မတ်လ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ဆန္ဒပြသူများမှ ရဲများပိတ်ဆို့ထားသည်ကို ထိုးဖောက်ထွက်ရန် ကြိုးပမ်းခဲ့ကြသည်။ များမကြာမီတွင် ရဲများမှ ဆန္ဒပြသူများအပေါ် အကြမ်းဖက်နှိမ်နင်းမှု စတင်ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

Fortify Rights နှင့် the Clinic တို့မှ ၎င်းအကြမ်းဖက်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ စုံစမ်းစစ်ဆေးခဲ့ရာ အဓိကတွေ့ ရှိချက်လေးရပ် ဖော်ထုတ်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ -

၁။ မြန်မာအာဏာပိုင်များမှ လက်ပံတန်းရှိ ဆန္ဒပြသူများအား လူစုခွဲရန် အမိန့်ပေးကာ ရန်ကုန်သို့ ဆက်လက်ချီ တက်မသွားနိုင်ရန် ပိတ်ဆို့တားဆီးခဲ့ပြီး၊ ကြွေးကြော်မှု၊ သီဆိုမှု၊ အလံပေါ်တင်မှုများ မပြုရန် တားမြစ်ချက်များ မတ်လ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ကြေငြာခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ပြုလုပ်ရာတွင် လွတ်လပ်စွာ ငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်း စုရုံးခွင့်နှင့် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်အပေါ် ကန့်သတ်ရန်အတွက် နိုင်ငံတကာဥပဒေ စံချိန်စံနှုန်းများနှင့် ကိုက်ညီသည့် အကြောင်းပြချက်များ မပေးခဲ့ပါ။ ဆန္ဒပြသူများမှ ၎င်းတို့၏အခွင့်အရေးများ အသုံးပြုရာတွင် ဖြစ်မြောက်အောင် မြန်မာအာဏာပိုင်များမှ ပံ့ပိုးခြင်းမရှိသည့်အတွက် တင်းမာမှုများပိုမိုဆိုးရွာလာကာ အဆုံး တွင် ရဲများနှင့် ဆန္ဒပြသူများ မတ်လ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်ခဲ့ရပါသည်။

နိုင်ငံတကာဥပဒေအရ အမျိုးသားလုံခြုံရေးကာကွယ်မှုနှင့် အများပြည်သူငြိမ်းပပ်ရေးတို့ကဲ့သို့ အချို့သော တရားဝင် ရည်မှန်းချက်များအတွက် လိုအပ်သည့်အခါများတွင်မှသာ လွတ်လပ်စွာငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်းစုရုံးခွင့်နှင့် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်များအပေါ် ကန့်သတ်ခွင့်ပြုပါသည်။ ၎င်းကန့်သတ်ချက်များမှာလည်း အခြေ

အနေတစ်ရပ်တွင် ထိုတရားဝင်ရည်မှန်းချက်များနှင့် အချိုးကိုက်ညီရပါမည်။ နိုင်ငံတကာဥပဒေများအရ ဆန္ဒ ပြုသူများမှ အာဏာပိုင်များအားအသိပေးရန် သတ်မှတ်ထားသည့် ဥပဒေကို ခွင့်ပြုထားသော်လည်း အာဏာပိုင်များအား အသိပေးရန် သတ်မှတ်ထားသည့် ဥပဒေကို ခွင့်ပြုထားသော်လည်း၊ အာဏာပိုင်များ၏ ခွင့်ပြုချက်ဖြင့်သာ ချီတက်ဆန္ဒပြရမည်ဟူသည့် သတ်မှတ်ချက်ကိုမူ နိုင်ငံများအပေါ် ခွင့်ပြုထားခြင်းမရှိပါ။ နိုင်ငံတကာဥပဒေအရ အသိပေးရန် သတ်မှတ်ချက်ကို မလိုက်နာခဲ့သည့်အတွက် ဒဏ်ငွေချမှတ်ခြင်း သို့မဟုတ် အကျဉ်းချခြင်းများ မရှိစေရပါ။

ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၈ ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာနမှ ဆန္ဒပြသူများမှာ “နိုင်ငံတော်တည်ငြိမ်ရေး” ၊ “နိုင်ငံတော် လုံခြုံရေး” နှင့် “ဒေသန္တရငြိမ်းချမ်းရေး” အပေါ်ခြိမ်းခြောက်မှုများ ပေါ်ပေါက်စေသဖြင့် လူစုခွဲ ရန်အတိအလင်း အမိန့်ပေးခဲ့ပါသည်။ မတ်လ ၂ ရက်နေ့နှင့် ၃ ရက်နေ့များတွင် ဆန္ဒပြသူများ လက်ပံတန်းမြို့မှ ထွက်ခွာ၍ ချီတက်နိုင်ခြင်းမရှိစေရန် ရဲများ ဒေသန္တရဘုန်းကြီးကျောင်းအနီးတွင် ပိတ်ဆို့ခဲ့ကြပါသည်။ ကျောင်းသားများနှင့် ထောက်ခံအားပေးသူဒေသခံများမှ အစိုးရ၏ပိတ်ဆို့တားဆီးမှုအပေါ် ဆန္ဒပြသည့်အနေဖြင့် ပိတ်ဆို့မှုများအရှေ့ရှိ လမ်းပေါ်တွင် နေရာယူခဲ့ကြပြီးနောက် တစ်ပတ်လုံး ၎င်းနေရာ၌ ရှိနေခဲ့ကြပါသည်။

ဆန္ဒပြသူများအပေါ် ကန့်သတ်ချက်များပြုလုပ်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ဆန္ဒပြသူများသည် “နိုင်ငံတော်တည်ငြိမ်ရေး” ၊ “နိုင်ငံတော် လုံခြုံရေး” နှင့် “ဒေသန္တရငြိမ်းချမ်းရေး” အပေါ်ခြိမ်းခြောက်မှုများ ပေါ်ပေါက်စေသည်ဟူသည့် ယေဘုယျ အကြောင်းပြချက်သာ မြန်မာအစိုးရမှ ၎င်း၏ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၈ ရက်နေ့ အမိန့် တွင် ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။ လက်ပံတန်းရှိ ဆန္ဒပြမှု၏ သဘောသဘာဝအရ ဥပမာ “ဒေသန္တရငြိမ်းချမ်းရေး” အပေါ်ခြိမ်းခြောက်မှု ရှိခဲ့ကြောင်း အထောက်အထားမရှိပါ။ အမှန်တကယ်တွင်မူ ဖြစ်ပေါ်နေသည့် အခြေမနေများအရ ဆန္ဒပြသူများအား လူစုခွဲရန်အမိန့်ပေးခြင်း၊ ပိတ်ဆို့မှုများပြုခဲ့ခြင်း၊ ဆန္ဒပြသူများအား လက်ပံတန်းမြို့ပြင်ထွက် ဆန္ဒပြခြင်းမပြုရန် ကန့်သတ်ပိတ်ပင်ခြင်းများအတွက် အမိန့်ပေးရန် ခိုင်လုံသည့် အကြောင်းပြချက်တစ်စုံတစ်ရာမျှမရှိခဲ့ပါ။

မန္တလေးမြို့မှ ချီတက်လာစဉ်တွင် ၊ လက်ပံတန်းမြို့တွင် ရှိနေစဉ်သော် ၊ မည်သည့်အချိန်တွင်မျှ ဆန္ဒပြ ခေါင်းဆောင်များမှ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ငြိမ်းချမ်းစွာစုရုံးမှုနှင့် ငြိမ်းချမ်းစွာစီတန်းလှည့်လည်မှု ဥပဒေအရ သတ်မှတ် ထားသည့်အတိုင်း မြို့နယ်အာဏာပိုင်များထံမှ တရားဝင်ခွင့်ပြုချက်ရယူရန် ကြိုးပမ်းခဲ့ခြင်းမရှိပါ။ သို့ရာတွင် ၊ ၎င်း ဥပဒေ၏ ကြိုတင်ခွင့်ပြုချက်ရယူရန် သတ်မှတ်ချက်မှာ နိုင်ငံတကာအဆင့်အတန်း မမီပါ။ မန္တလေးမြို့မှ စတင် ချီတက်လာစဉ်တွင် ဆန္ဒပြခေါင်းဆောင်များမှ ဤဥပဒေနှင့်ပတ်သက်၍ ၎င်းတို့အနေအထားနှင့် ဥပဒေအား လိုက်နာရန် ရည်ရွယ်ချက်မရှိကြောင်း လူသိရှင်ကြားကြေငြာခဲ့ပါသည်။

လက်ပံတန်းရှိကျောင်းသားခေါင်းဆောင်များမှ မတ်လ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်သို့ချီတက်ပွဲ ပြန်လည်စတင်ရန် ရည်ရွယ်ချက်ကို ထုတ်ဖော်သည့် ကြေငြာချက်တစ်စောင် မတ်လ ၈ ရက်နေ့တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့ပါသည်။ အယောက် ၂၀၀ ခန့်ရှိ ရဲအုပ်စုတစ်စုမှ မတ်လ ၁၀ ရက်နေ့ နံနက်ပိုင်း တလျှောက်လုံး ပိတ်ဆို့ထားဆီးမှု ဆက်လက်ပြုလုပ်ခဲ့ကြောင်း မျက်မြင်သက်သေများမှ ပြောဆိုခဲ့ပါသည်။ ဆန္ဒပြသူများအား အနီးအနားရှိ အဝေး ပြေးကားလမ်းမ လမ်းဆုံအထိသာ ခြေလျင်ချီတက်ခွင့်ပြုပြီး ထိုနေရာတွင် ရန်ကုန်သို့သွားသည့် ထရပ်ကား များအပေါ် တက်ရမည်ဟု ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး လုံခြုံရေးနှင့် နယ်စပ်ရေးရာဝန်ကြီး ဗိုလ်မှူးကြီးသက်ထွန်းမှ ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်များအား ထိုနေ့နံနက်ပိုင်းတွင် ကျင်းပခဲ့သည့် အစည်းအဝေးနှစ်ရပ်၌ ပြောဆိုခဲ့ ပါသည်။

ထို့အပြင် အဝေးပြေးလမ်းမသို့အသွား ကြွေးကြော်သံများပြုလုပ်ခြင်း၊ သီချင်းဆိုခြင်း၊ အလံများပေးပို့ခြင်း များ ခွင့်မပြုကြောင်းလည်း ဝန်ကြီးမှ ဆန္ဒပြသူများအား ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ အစိုးရ၏ ယခင်ဆောင် ရွက်ချက် များနှင့် ၎င်းကန့်သတ်ချက်များမှာ နိုင်ငံတကာဥပဒေအရ တရားဝင်ခွင့်ပြုထားသည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်း တစ်စုံတစ် ခုနှင့်မျှ သက်ဆိုင်ခြင်းမရှိသဖြင့် ၎င်းတို့မှာ ဆန္ဒပြသူများ၏ လွတ်လပ်စွာငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်းစုရုံးခွင့်နှင့် လွတ်လပ် စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်တို့အပေါ် ကန့်သတ်ပိတ်ပင်ရန် ခိုင်လုံသည့်အကြောင်းရင်းများ မဟုတ်ပါ။

“အများပြည်သူ ငြိမ်ဝပ်မှု” ထိန်းသိမ်းရေးမှာ ငြိမ်းချမ်းစွာစုရုံးမှုနှင့် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုမှုတို့အပေါ် ကန့်သတ်ရန် တရားဝင်ရည်မှန်းချက်ဟု နိုင်ငံတကာဥပဒေအရ ယူဆသော်လည်း ဆန္ဒပြလှုပ်ရှားမှုများကြောင့် အများပြည်သူ ငြိမ်ဝပ်မှုခြိမ်းခြောက်ခံရသည့်ဟူသည့် အထောက်အထားမရှိပါ။ အခြေအနေအချို့တွင် အစိုးရမှ အများပြည်သူ ရိုရာ အရပ်များတွင် နေရာယူနေသည့် ဆန္ဒပြသူများအား လူစုခွဲနိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် လက်ပံတန်းမြို့ ဆန္ဒပြ ပွဲများ၏ အနေအထားတွင်မူ ၎င်းအခြေအနေများရှိကြောင်း မထင်ရှားပါ။ ဆန္ဒပြသူများ၏ အမြင်များအား စုရုံးဖော်ထုတ်ပိုင်ခွင့်ကို ခိုင်လုံသည့်အကြောင်းပြချက်မရှိဘဲ ကန့်သတ်ပိတ်ပင်ခဲ့သည့်အတွက်သာ လက်ပံတန်း ရိုလမ်းပေါ်တွင် ဆန္ဒပြသူများ နေရာယူထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

လက်ပံတန်းရှိငြိမ်းချမ်းစွာ ဆန္ဒပြသူများအပေါ် တရားမဝင်ကန့်သတ်ချက်များနှင့် သင့်တော်မှုမရှိသည့် ကန့် သတ်ချက်များ ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် မြန်မာအာဏာပိုင်များမှ အခြေခံလူ့အခွင့်အရေးများဖြစ်သည့် လွတ်လပ်စွာငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်း စုရုံးခွင့်နှင့် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်များအား ကာကွယ်ရန်ဝတ္တရား ပျက်ကွက်ခဲ့ပါသည်။ အဆုံးတွင် ဆန္ဒပြသူများအပေါ် မလိုအပ်သည့် ကန့်သတ်ပိတ်ပင်မှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သည့်အ တွက် တင်းမာမှုများတိုးပွားလာကာ မတ်လ ၁၀ ရက်နေ့ ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်မှုနှင့် ပြည်နယ်အာဏာပိုင်များ၏ အင်အားအလွန်အကျွံမှုတို့အတွက် အကြောင်းအရင်း တစ်ရပ်ပေါ်ပေါက်ခဲ့ရပါသည်။

၂။ မတ်လ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ကနီး၌ မိမိတို့ကိုယ်ကိုယ် ကြီးမားစွာ ချုပ်တည်းခဲ့ပြီးနောက် မြန်မာရဲတပ်ဖွဲ့မှ ရဲတပ် ဖွဲ့ဝင်များသည် လွတ်လပ်စွာငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်းစုရုံးထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ကို ကျင့်သုံးရန် ကြိုးပမ်းသည့် ဆန္ဒပြသူ များအပေါ် နိုင်ငံတကာ စံချိန်စံနှုန်းများကို ချိုးဖောက်၍ အင်အားအလွန်အကျွံ အသုံးပြုခဲ့ကြပါသည်။

မဖြစ်မနေလိုအပ်သည့်အခါမှသာ တရားဝင်ပြီး လက်ရှိအန္တရာယ်နှင့် အချိုးကိုက်ညီသည့် နည်းလမ်းများဖြင့် ဥပဒေကြီးကြပ်ရေးအရာရှိများမှ အင်အားသုံးရန် နိုင်ငံတကာဥပဒေအရသတ်မှတ်ထားပါသည်။ ဥပဒေကြီးကြပ် ရေးအရာရှိများ၏ အင်အားနှင့်လက်နက် အသုံးပြုခြင်းဆိုင်ရာ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အခြေခံစည်းမျဉ်းများတွင် “ထိုသို့ အသုံးပြုရာတွင် ချုပ်တည်းမှုရှိပြီး အပြစ်ကြီးလေးမှု၊ ရည်မှန်းချက်၏ တရားဝင်မှုတို့နှင့် အချိုးကိုက်ညီ စွာ

ပြုမှုရန်” ညွှန်ကြားထားပါသည်။ ဥပဒေကြီးကြပ်ရေးအရာရှိများအတွက် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂကျင့်ထုံးအရ ဥပဒေကြီးကြပ်ရေး အရာရှိများသည် “မဖြစ်မနေလိုအပ်သည့်အခါမှသာ အင်အားသုံးကာ မိမိတို့၏တာဝန် ထမ်းဆောင်ရန် လိုအပ်သည့်အတိုင်းအတာထိသာ သုံးရန်” လည်းသတ်မှတ်ထားပါသည်။ တရားမဝင် ငြိမ်းချမ်းစွာစုရုံးသည့်အခါ လူစုခွဲရန် ဆောင်ရွက်ချက်များသည်ပင်လျှင် ၎င်းစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့် သက် ဆိုင်ပါသည်။

မိမိတို့ဆန္ဒပြလှုပ်ရှားမှုများအပေါ် ကန့်သတ်ပိတ်ပင်ချက်များအား လက်ခံလိုစိတ်မရှိသည့် ဆန္ဒပြသူများမှာ ရဲများ၏ ပိတ်ဆို့တားဆီးမှုများအား စိန်ခေါ်ရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြပါသည်။ ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်းများသည် ၎င်း တို့၏ ရည်ရွယ်ချက်များအား အသံချဲ့စက်မှတစ်ဆင့် ရဲများအားအသိပေးကြေငြာခဲ့ပြီး လေးယောက်စီအုပ်စုဖွဲ့ကာ ရဲများစီတန်းမှုအကြားမှ ချီတက်၍ ငြိမ်းချမ်းစွာအဖမ်းခံမည်ဖြစ်ကြောင်းပြောဆိုခဲ့ပါသည်။ ပထမ ဆန္ဒပြအုပ်စု မှ ပိတ်ဆို့ထားသည့်နေရာအရောက်တွင် ရဲမှခုခံကာ တွန်းခဲ့ပါသည်။ မကြာမီတွင် ပိုမိုကြီးမားသည့် ဆန္ဒပြအုပ်စု များမှ ရဲများ၏ စီတန်းမှုအား တစ်ပြိုင်နက် စတင်တွန်းခဲ့ပါသည်။

ဤသို့မျက်နှာချင်းဆိုင် ကိုယ်ခန္ဓာချင်း စတင်ထိတွေ့ချိန်တွင် ရဲများရော ဆန္ဒပြသူများပါ မိမိကိုယ်ကိုယ် ကြီးမား စွာချုပ်တည်းခဲ့ကြပြီး အကြမ်းဖက်သည်ဟု ဆိုနိုင်သည့်သီးခြားအဖြစ်အပျက် အနည်းငယ်သာရှိပုံရပါသည်။ ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်များမှ မိမိတို့လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များအား အကြမ်းဖက်ရန် အတိအလင်းတိုက်တွန်း ခဲ့ကြပါသည်။ ရဲများစီတန်းနေသည့်နေရာအနီးတွင် ရိုက်ကူးခဲ့သည့် ဓာတ်ပုံများနှင့် ဗီဒီယိုများတွင်ဆန္ဒပြသူများ ရှေ့တိုးလာနေသည်ကို ခုခံရင်း ရဲအရာရှိများမှ ၎င်းတို့၏ပုံစံပျက်စေရန် ထိန်းသိမ်းထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

ရဲများစီတန်းနေသည့် နေရာများအား ဆန္ဒပြသူများမှ စတင်တွန်းပြီး တစ်နာရီခန့်အကြာတွင် ကျောင်းသားများ၊ ပံ့ပိုးပေးနေသူများနှင့် အနားမှ ရပ်ကြည့်နေသော်လည်း ပါဝင်ခြင်းမရှိသူများအပေါ် ရဲတပ်ဖွဲ့ဝင်များမှ စတင် အကြမ်းဖက် နှိမ်နင်းပါသည်။ နှိမ်နင်းမှုအစတွင် ရဲအရာရှိများနှင့် အခြားသူများမှ ဆန္ဒပြသူများအပေါ် ခဲများ၊ လက်နက်ကိုင်တုတ်များ၊ အခြားအရာများနှင့် ပစ်ခတ်ခဲ့ကြပါသည်။ Fortify Rights နှင့် the Clinic တို့မှ

ကြည့်ရှုလေ့လာခဲ့သည့် သီးခြားဗီဒီယိုကိုးခုတွင် ရဲအရာရှိများမှ ဆန္ဒပြသူများအားခဲများ အခြားအရာများ နှင့် ပစ်ခတ်မှုများ ပြီး လက်ကိုင်တုတ်များကိုင်လျက် ဆန္ဒပြအုပ်စုများထံသို့ ပြေးသွားနေသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ၎င်းဗီဒီယိုများတွင် ဆန္ဒပြသူများသည် တွန့်ဆုတ်သွားခြင်း၊ မျက်နှာကိုဖုံးအုပ်ခြင်း၊ ရဲများစီတန်းနေသည့်နေရာမှ ဝေးရာသို့ ထွက်ပြေးခြင်းဖြင့် အရာများနှင့်ပစ်ခတ်ခံနေရခြင်းကို တစ်ပြိုင်နက်တုံ့ပြန်နေသည်ကို တွေ့ရပါ သည်။ မကြာမီတွင် ရဲများစီတန်းနေသည့်နေရာမှ ဆန္ဒပြသူများထွက်ပြေးနေချိန်တွင် ရဲအရာရှိများမှ ရှေ့သို့ လျင်မြန်စွာပြေးလာပြီးဖမ်းမိသူများအား စတင်ရိုက်နှက်ပါသည်။ ရဲအရာရှိအချို့မှ လက်နက်မဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးအား ပိုင်း၍ ရိုက်နှက်သည့် အခြင်းအရာ အတော်များများတွေ့ရပါသည်။

Fortify Rights နှင့် the Clinic တို့မှ စုဆောင်းရယူခဲ့သည့် အထောက်အထားများတွင် ရဲများမှ ဆန္ဒပြ သူများ၊ သတင်းစာဆရာများနှင့် အခြားသူများအပေါ် အလွန်အကျွံအင်အားသုံးခဲ့ကြောင်းတွေ့ရပါသည်။ သုတေသနအဖွဲ့သည် ရဲများ၏ရိုက်နှက်မှုခံခဲ့ရပြီး ဦးခေါင်း၊ ကျောနှင့် နံရိုးများတွင် ထိခိုက်ဒဏ်ရာရခဲ့သူများ ပါဝင်သည့် ဆန္ဒပြသူ ဆယ်ဦးနှင့် ပြောဆိုဆွေးနွေးခဲ့ပါသည်။ လူနာတင်ယာဉ်ပေါ်တွင် ဆေးကုသခံယူနေသူ ဆန္ဒပြသူတစ်ဦးအား ရဲအရာရှိများမှ ရိုက်နှက်ခဲ့ကြောင်းကို မျက်မြင်သက်သေသုံးဦးမှ ပြောပြခဲ့ပါသည်။ ဆန္ဒပြသူများအပြင် ဆန္ဒပြမှုအကြောင်း သတင်းအစီရင်ခံရန် အခင်းနေရာတွင်ရောက်ရှိနေသူ သတင်းစာဆရာ အနည်းဆုံးနှစ်ဦးနှင့် ဆန္ဒပြမှုနှင့် လုံးဝသက်ဆိုင်မရှိ၊ ပါဝင်ခြင်းမရှိသူ အသက် ၁၈နှစ်အောက် လူငယ်တစ်ဦး အပါဝင် အနားမှရပ်ကြည့်နေသူများအား ရဲအရာရှိများမှ ရိုက်နှက်ခဲ့ကြပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ ဒီမိုကရေစီအရေးတော်ပုံ၏ ရိုးရာသင်္ကေတတစ်ခုဖြစ်သော ခွပ်ဒေါင်းအလံကိုထားသူ ရတနာပုံ တက္ကသိုလ်မှ ကျောင်းသားတစ်ဦးမှ ရဲမှ နှိမ်နင်းနေချိန်တွင် ၎င်းအား မည်သို့ရိုက်နှက်ခဲ့ကြောင်းကို အောက်ပါ ကဲ့သို့ ပြောပြခဲ့ပါသည် -

ကျွန်တော့်ကို ရဲဆယ်ယောက် ၊ ဆယ်ငါ့ယောက်လောက်က ပိုင်းရိုက်ကြတယ်။
ကျွန်တော်လဲကျသွားပေမဲ့ အလံကိုတော့ လွှင့်ထားတုန်းပဲ။ ရဲက ကျွန်တော့

မျက်နှာနဲ့ခေါင်းကို ကန်ဖို့လုပ်ပြီးတော့ “အလံကိုင်ချင်သေးလား” လို့ပြောတယ်
နောက်ထပ် ရဲတွေရောက်လာပြီး ကျွန်တော့အပေါ်မှာရပ်ပြီး ထပ်ရိုက်ကြတယ်။

ရဲများမှ ဆန္ဒပြသူများနှင့် အခြားသူများအား ကန်ကျောက်နေပုံ၊ လက်ကိုင်တုတ်များ၊ ဝါးတုတ်များဖြင့် ရိုက်နှက်နေပုံ ဓာတ်ပုံ ၃၉ ပုံနှင့် ဗီဒီယိုဆယ်ခုလည်း သုတေသနအဖွဲ့မှ စုဆောင်းရယူခဲ့ပါသည်။ ၎င်းဓာတ်ပုံများနှင့် ဗီဒီယိုများအားလုံး လိုလိုတွင်ပင် ရဲအများအပြားမှ လက်နက်မဲ့သူများ သို့မဟုတ် ရဲမှထိန်းသိမ်းထားသူများအား ပိုင်းဝန်းရိုက်နှက်ခဲ့ကြပါသည်။ ၎င်းရရှိခဲ့သည့်ဓာတ်ပုံများ၊ ဗီဒီယိုများတွင် ကျောင်းသားများမှ ရဲတပ်ဖွဲ့ဝင်များအား ကြမ်းတမ်းစွာခုခံနေခြင်း သို့မဟုတ် ခြိမ်းခြောက်ခြင်းများ တစ်စုံတစ်ရာမျှ မပါရှိပါ။

အကြမ်းဖက်နှိမ်နင်းမှုအတွင်း အချို့ရဲတပ်ဖွဲ့ဝင်များသည် အရပ်သားများအား အခြားသောရဲဝန်ထမ်းများမှ အကာအကွယ်ပေးခဲ့ကြပြီး ၎င်းဆောင်ရွက်မှုများမှာ ရဲအရာရှိအချို့မှ အကြောင်းမဲ့အင်အားသုံးခဲ့ကြောင်း ပြသသည့် နောက်ထပ် အထောက်အထားဖြစ်ပါသည်။ အကြမ်းဖက်စဉ်ကာလတွင် ရဲအရာရှိများမှ ကြိုတင်ကာကွယ်ပေးခဲ့ကြောင်း ဆန္ဒပြသူအချို့မှ Fortify Rights နှင့် the Clinic တို့အား ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ သုတေသနအဖွဲ့မှ သုံးသပ်ခဲ့သည့် ဗီဒီယိုနှင့်ဓာတ်ပုံများတွင် အချို့အရာရှိများမှ အဓိကရုဏ်းတွင်သုံးသည့် ခိုင်းအကာများ သို့မဟုတ် မိမိတို့၏ ကိုယ်ခန္ဓာများဖြင့် ဆန္ဒပြသူများအား အခြားရဲအရာရှိများထံမှ ကာကွယ်ပေးထားပုံကိုတွေ့ရပါသည်။

ရဲအရာရှိများမှာ ကနဦးတွင် မိမိကိုယ်ကိုယ် ကြီးမားစွာချုပ်တည်းပြီးနောက် အင်အားအလွန်အကျွံ အသုံးပြုစေရန်တွန်းပို့လိုက်နိုင်သည့် အဖြစ်အပျက်များအား Fortify Rights နှင့် the Clinic တို့မှ ထည့်သွင်းစဉ်းစားခဲ့ကြပါသည်။ သုတေသနအဖွဲ့မှ သုံးသပ်လေ့လာခဲ့သည့် အပျော်တမ်းဗီဒီယိုတစ်ခုတွင် ဆန္ဒပြသူတစ်ဦးမှ ရဲအရာရှိ တစ်ဦးအား ပါးရိုက်ရန် ကြိုးစားခဲ့သော်လည်း မအောင်မြင်ကြောင်း၊ ထိုသူအား အခြားဆန္ဒပြသူများမှ ရဲများ စီတန်းနေရာမှ အဝေးသို့သွားရန် ညွှန်ကြားခဲ့ကြောင်းတွေ့ရပါသည်။ အခြားဗီဒီယိုတစ်ခုတွင် ဆန္ဒပြသူတစ်ဦးမှ ရဲများစီတန်းနေသည့်နေရာများသို့ ရေပုလင်းဖြင့် ပစ်ပေါက်သည်ကို တွေ့ရပါသည်။

လက်ပံတန်းတွင် ဆန္ဒပြသည့်နေရာနှင့် အလှမ်းဝေးရာမှ ရိုက်ခွဲသည့် ဓာတ်ပုံနှစ်ပုံတွင် ဓာတ်ပုံဆရာမှ လက်ပံတန်းမြို့သားများ ဟုပြောခဲ့သူများမှ တစ်နေရာတွင် လောက်လေးခွနှင့် အခြားတစ်နေရာတွင် တုတ်ကြီးသို့မဟုတ် တင်းပုတ်ကဲ့ သို့ သာမန်လက်နက်များ ကိုင်ဆောင်ထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ဆန္ဒပြသူများအတွင်းမှ တစ်ဦးမှာ လောက်လေးခွ သုံးခဲ့ကြောင်း သုတေသနအဖွဲ့အား လူတစ်ဦးမှပြောပြခဲ့သော်လည်း သုတေသနအဖွဲ့မှ မျက်မြင်သက်သေ ထွက်ဆိုချက်အားဖြင့်ဖြစ်စေ ဗီဒီယိုသို့မဟုတ် ဓာတ်ပုံ အထောက်အထားဖြင့်ဖြစ်စေ ထို ပြောဆိုချက်အား အတည်ပြုနိုင်ခဲ့ခြင်းမရှိပါ။

ရေပုလင်းဖြင့်ပစ်ပေါက်ခြင်း ၊ လောက်လေးခွသုံးခြင်းတို့ကဲ့သို့ နှိမ်နင်းမှုပေါ်ပေါက်စေမည့်ဟု ယူဆနိုင်သည့် အကြမ်းဖက်သည့် အဖြစ်အပျက်များမှာ ခြွင်းချက်များသာဖြစ်ပြီး ရဲ သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အာဏာပိုင်များ အပေါ် ကြီးမားစွာခြိမ်းခြောက်ပုံမရပါ။ ဗီဒီယိုများ ၊ ဓာတ်ပုံများနှင့် မျက်မြင်သက်သေများထံမှ ရရှိနိုင်သည့် အထောက်အထားများအရ ရဲမှ ပိတ်ဆို့ထားသည့် အရာများအား တွန်းသည့်ဆန္ဒပြသူများမှာ လက်နက်မဲ့သူများဖြစ်ပြီး အဓိကအားဖြင့် အကြမ်းဖက်မှုမရှိဘဲ အချို့နေရာများတွင် အခြားသူများအားလည်း အကြမ်းမဖက်ရန် တိုက်တွန်းခဲ့ကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ မည်သည့်အချက်ကြောင့် ရဲများမှ ကျင့်ဝတ်စည်းကမ်း ဖောက်ဖျက်သည် ဟူ၍ Fortify Rights နှင့် the Clinic တို့မှ ဆုံးဖြတ်နိုင်ခဲ့ခြင်း မရှိသော်လည်း လုံလောက်စွာ သင်တန်း တက်ထားခြင်း မရှိမှု၊ စိတ်အနှောင့်အယှက်ဖြစ်မှုများမှာ ထိုသို့ဖြစ်စေသည့်အချက်များတွင် ပါဝင်နိုင်ပါသည်။ အလားတူပင် ဆန္ဒပြသူများအပေါ် စတင်တိုက်ခိုက်ရန် အမိန့်ပေးခြင်းလည်းဖြစ်နိုင်သည်ဟူသည့် အချက်ကိုလည်း Fortify Rights နှင့် the Clinic တို့မှ ထည့်မတွက်ဘဲ နေ၍မရပါ။

မိမိကိုယ်ကိုယ်ကြီးမားသည့် ချုပ်တည်းမှုပြုလုပ်ခဲ့ပြီးနောက် ရဲမှ နိုင်ငံတကာစည်းမျဉ်းများ ချိုးဖောက်လျက် လက်နက်မဲ့ သူများအပါဝင် လက်ပံတန်းတွင် ဆန္ဒပြသူများအပေါ် အင်အားအလွန်အကျွံ အသုံးပြုခဲ့ကြောင်း ထင်ရှားပါသည်။ ၎င်းနှိမ်နင်းမှုမှာ ဆန္ဒပြသူများကြောင့်ပေါ်ပေါက်သည့် ခြိမ်းခြောက်မှုနှင့် အချိုးကိုက်ညီခြင်း မရှိဘဲ ရဲများမှ ဆန္ဒထုတ်ဖော်နေသောအုပ်စုတစ်စုလုံးအပေါ် အကြမ်းမဖက်ဘဲ အဖြစ်အပျက်တစ်ခုချင်းစီအရ ကိုင်တွယ်သည့်နည်းဖြင့် ချဉ်းကပ်သင့်ပါသည်။ ထို့အပြင် ရဲ၏ အကြမ်းဖက်မှုသည် အခြေအနေတစ်ရပ်အား

ငြိမ်းချမ်းစွာဖြေရှင်းသည့် နည်းများအားလုံးဖြင့် ဖြေရှင်းပြီးမှသာ အင်အားသုံးရန် သတ်မှတ်ထားသည့် စည်းမျဉ်းအား ချိုးဖောက်ရာရောက်ပါသည်။

၃။ မတ်လ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ရဲ၏ထိန်းသိမ်းမှုခံရသူများအပေါ် မြန်မာနိုင်ငံရဲတပ်ဖွဲ့ဝင်များမှ နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းမှုသည် ဥပဒေ ကြီးကြပ်ရေး အရာရှိများက လူ့အခွင့်အရေးလေးစားကာကွယ်ကာ လက်ရှိခြိမ်းခြောက်မှုအတိုင်းအတာနှင့် အချိုးညီ၍ လုံးဝလိုအပ်သည့်အခါမှသာ ဥပဒေနှင့်အညီ အင်အားသုံးရမည်ဟု သတ်မှတ်ထားသည့် နိုင်ငံတကာ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းအား ချိုးဖောက်ခဲ့ပါသည်။

ဥပဒေကြီးကြပ်ရေးအမှုထမ်းများအတွက် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ ကျင့်ဝတ်စည်းကမ်းတွင် ရဲအရာရှိများသည် “လူ့ဂုဏ်သိက္ခာကို လေးစားကာကွယ်ကာ လူသားအားလုံး၏ လူ့အခွင့်အရေးများအား ထိန်းသိမ်းရန်” နှင့် “လုံးဝလိုအပ်မှသာ အင်အားသုံးရန်” သတ်မှတ်ထားပါသည်။ အလားတူပင် ဥပဒေကြီးကြပ်ရေးအရာရှိများ၏ အင်အားနှင့်လက်နက်အသုံးပြုမှုဆိုင်ရာ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အခြေခံစည်းမျဉ်းများအရ ထိန်းသိမ်းခံနေရသူများအပေါ် အင်အားသုံးခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ရဲအရာရှိများသည် “အဖွဲ့အစည်းအတွင်း လုံခြုံရေးနှင့် ငြိမ်ဝပ်မှုထိန်းသိမ်းရန် သို့မဟုတ် လူပုဂ္ဂိုလ်များ၏ လုံခြုံရေးခြိမ်းခြောက်ခံရသည့်အခါ လုံးဝလိုအပ်မှသာလျှင်” အင်အားသုံးရန် သတ်မှတ်ထားပါသည်။

မတ်လ ၁၀ ရက်နေ့ ရဲများမှ ဆန္ဒပြသူများအားနှိမ်နင်းကာ လမ်းပေါ်တွင် လူစုခွဲပြီးနောက် ခန့်မှန်းခြေ အယောက် ၈၀ခန့်ရှိ ဆန္ဒပြသူများ၊ သတင်းစာဆရာများနှင့် အနားရပ်ကြည့်နေသူများသည် ဆန္ဒပြသည့်နေရာမှ ပေ ၅၀၀ ခန့်အကွာတွင်ရှိ အောင်မြေဗိမာန်ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းတွင် ခိုလှုံခဲ့ကြပါသည်။ မကြာမီတွင် ရဲများမှ ၎င်းဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းအား ပိုင်းရံကာကျောင်းအတွင်းရှိနေသူများအား အမွေထွက်လာစေပြီး ကျောင်းဝင်းရှိ မြေပေါ်တွင် စီလျက်ထိုင်ခိုင်းခဲ့ပါသည်။ ရဲများမှ အမျိုးသမီးအများစုနှင့် အမျိုးသားအချို့အပါအဝင် ကျောင်းထဲမှ ထွက်လာသူအချို့၏ လက်များအား ချည်နှောင်ခဲ့ပါသည်။ ထိန်းသိမ်းခံရသူများနှင့် မျက်မြင်သက်သေများ၏

အပြောအရ ရဲအရာရှိများသည် လက်များ ချည်နှောင်ခံနေရသူများအပါအဝင် ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းတွင် ထိန်းသိမ်းခံရသူများအား ရိုက်နှက်ခြင်း၊ နှုတ်ဖြင့် ဖော်ကားခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့ကြပါသည်။

ဆန္ဒပြသူများ၊ အခြားသူများနှင့်အတူ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းတွင် ထိန်းသိမ်းခံခဲ့ရသည့် သတင်းစာဆရာတစ် ဦးမှ ၎င်း၏လက်များအား ရဲများမှ ချည်နှောင်ပြီး ရိုက်နှက်ပုံကို သုတေသနအဖွဲ့အား ယခုကဲ့သို့ပြောပြပါသည်-

ကျွန်တော်တို့ကို ဘာအကြောင်းမှမရှိဘဲ ရိုက်ကြတယ် ..... ကျွန်တော်တို့ အကြိမ် ၃၀ လောက်ရိုက်ကြတယ်။ လက်ကိုင်တုတ်တွေ၊ ဝါးတုတ်တွေ၊ သူတို့ လက်တွေနဲ့ ကျွန်တော့်ကိုရိုက်ကြတယ်။ တစ်ယောက်က နောက်စေ့ကို လက်နဲ့ ရိုက်တယ်။ နားတွေ အခုထိနာနေတုန်းပဲ။ နောက်စေ့ကို လက်ကိုင်တုတ်နဲ့လည်း ရိုက်တယ်။ နောက်ရဲအရာရှိတစ်ယောက်က နံရိုးတွေကို ခပ်ပြင်းပြင်းကန်တယ်။

ရဲ၏တရားဝင်အချုပ်ကားများ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းသို့ ရောက်လာသည့်အခါ ရဲအရာရှိများမှ တန်းနှစ်တန်း တန်းကာ ထိန်းသိမ်းခံနေရသူများအား ၎င်းအတန်းများကြားမှ အချုပ်ကားဆီသွားခိုင်း၍ ထိန်းသိမ်းခံနေရသူများ ၎င်းတို့အရှေ့ဖြတ်သွားစဉ် လက်ကိုင်တုတ်များနှင့် ရိုက်ကြပါသည်။ ရဲများမှ အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများ အား သီးခြားခွဲကာ ကားပေါ်တင်ကြပြီး အမျိုးသားများရှိသည့်ကားမှာ လူအရမ်းပြည့်ကျပ်နေပါသည်။ အမျိုးသား ချို့မှာ အချုပ်ကားများအတွင်း “အထပ်လိုက်ထပ်” ခံရပြီး အသက်မနည်းရှုခဲ့ရကြောင်း ပြောခဲ့ပါသည်။ ထိန်းသိမ်းခံရသူများအား ရဲအချုပ်ကားများဖြင့် သာယာဝတီထောင်သို့ ပို့ပေးခဲ့ပါသည်။

ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းတွင် ထိန်းသိမ်းခံရသူများနှင့် ရဲအချုပ်ကားအတွင်းထားခံရသူများအပါအဝင် ရဲအရာရှိ များ၏ လုံခြုံရေး သို့မဟုတ် ဘေးကင်းရေးအတွက် ခြိမ်းခြောက်မှုမရှိသူ များစွာအား ရိုက်နှက်ခဲ့ကြကြောင်း Fortify Rights နှင့် the Clinic တို့မှ အထောက်အထားများ စုဆောင်းရယူခဲ့ကြပါသည်။ ထိုသူများအ ပေါ် အင်အားသုံးရန် လုံးဝလိုအပ်ပုံမရှိဘဲ နိုင်ငံတကာအဆင့်အတန်းများအား ချိုးဖောက်ရာရောက်ပါသည်။

၄။ မိမိတို့၏ လွတ်လပ်စွာ ငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်းစုရုံးခွင့်နှင့် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ခွင့်များအား ကျင့်သုံးသည့် အတွက်ကြောင့်သာ ဆန္ဒပြသူများအား ဆက်လက်ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းအရေးယူနေမှုများမှာ အကြောင်းမဲ့ လုပ်ဆောင်မှုများဖြစ်ပြီး နိုင်ငံတကာဥပဒေ ချိုးဖောက်ရာရောက်ပါသည်။

လွတ်လပ်စွာငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်းစုရုံးခွင့်နှင့် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်များကဲ့သို့ နိုင်ငံတကာဥပဒေအရ အကာအကွယ်ပေးထားသည့် လှုပ်ရှားမှုများတွင် ပါဝင်သူများအား ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခြင်းမှာ နိုင်ငံတကာဥပဒေ နှင့် ဆန့်ကျင်နေပါသည်။

ဤအစီရင်ခံစာရေးသားချိန်တွင် မတ်လ ၁၀ ရက်နေ့ ဖမ်းဆီးခံရသူ ၁၂၇ ဦးအနက် အယောက် ၅၀မှာ သာယာ ဝတီထောင်တွင် ရှိနေဆဲဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းပုဂ္ဂိုလ်အများစုနှင့် အာမခံဖြင့်လွတ်ထားသူ ၂၇ ဦးတို့မှာ တရားမဝင် စုရုံးမှု၊ အဓိကရုဏ်းပြုမှု၊ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းများအား ထိခိုက်စေမှု၊ ပြည်သူ့ အကျိုး ဖျက်ဆီးမှုတို့နှင့် ပတ်သက်၍ တရားစွဲဆိုမှုများဖြင့် ထောင်ဒဏ်ကိုးနှစ်နှင့်ခြောက်လအထိ ရင်ဆိုင်နေရပါသည်။

ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်အချို့မှာ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ငြိမ်းချမ်းစွာ စုရုံးမှုနှင့် ပတ်သက်သည့် ဥပဒေအရ စွဲချက် မြောက်များစွာနှင့် ရင်ဆိုင်နေရပါသည်။ မတ်လ ၁၀ ရက်နေ့နောက်ပိုင်း လများတွင် လက်ပံတန်းနှင့် အခြား နေရာများရှိ ဆန္ဒပြပွဲများတွင် ပါဝင်ခဲ့သူ ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်များနှင့် ဆန္ဒပြသူများ နောက်ထပ်ဒါဇင် ပေါင်းများစွာ ဖမ်းဆီးကာ ရာဇဝတ်မှုအရ အရေးယူမှုများ စတင်ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ မတ်လနှောင်းပိုင်းတွင် ဖမ်းဆီး ခံရသူ ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်တစ်ဦးမှာ ၎င်းစွဲချက်များဖြင့် တရားစွဲဆိုခံနေရကာ ထောက်ဒဏ်ဆယ်စုနှစ် ပေါင်းများစွာနှင့် ရင်ဆိုင်နေရပါသည်။

နိုင်ငံတကာအသိအမှတ်ပြုထားသည့် ပြစ်မှုများနှင့်ပတ်သက်ကြောင်း ခိုင်လုံသည့် အထောက်အထားရှိသည့် ပုဂ္ဂိုလ်များအပေါ် မြန်မာအစိုးရမှ တရားစွဲဆိုမှုများပြုလုပ်နိုင်သော်လည်း ဆန္ဒပြပွဲများတွင် ပါဝင်ခဲ့ကြောင်း

အထောက်အထားရရှိမှု အခြေအနေအရ ဆန္ဒပြသူများစွာမှ ရင်ဆိုင်နေရသည့် စွဲဆိုချက်များစွာမှာ သင့်တော် မှုမရှိပါ။

မတ်လ ၁၀ ရက်နေ့ ဆန္ဒပြသူများအပေါ် ကန့်သတ်ပိတ်ပင်ချက်များ၊ ရဲအင်အားသုံးမှုနှင့် ဆန္ဒပြသူများနှင့် အခြားသူများအား ဖမ်းဆီးမှုတို့အပေါ် အစိုးရအာဏာပိုင်များမှ ခုခံပြောခဲ့ပါသည်။ ဥပမာ သမ္မတဦးသိန်းစိန် မှ မတ်လ ၂၄ ရက်နေ့တွင် ဘီဘီစီအား “[ရဲက] ဆန္ဒပြသူတွေအပေါ် အကြမ်းဖက်နှိမ်နင်းတယ်လို့ပြောပေမယ့် သူတို့က ရဲကိုအရင် ရိုက်နှက်လို့ တုံ့ပြန်တာပဲဖြစ်တယ်။ ရဲက ခဲနဲ့ပေါက်ခံရလို့ ကာကွယ်ဖို့လုပ်တာပဲဖြစ်တယ်” ဟု ပြောခဲ့ပါသည်။

ဤအစီရင်ခံစာရေးသားချိန်တွင် လက်ပံတန်း၌ အင်အားအလွန်အကျွံအသုံးပြုခဲ့သည့်အတွက် တာဝန်ရှိသူများ အား တာဝန်ယူစေသည့် ဆောင်ရွက်ချက်တစ်စုံတစ်ရာ ပြုလုပ်ခဲ့ကြောင်းမသိရပါ။ ထို့အပြင် လက်ပံတန်း ဆန္ဒပြ ပွဲတွင် ပါဝင်မှုဖြင့် လူအယောက် ၅၀ မှာ ထောင်တွင် အကျဉ်းကျခံနေရပါသည်။

* . * . *

စက်တင်ဘာလ ၁၁ ရက်နေ့တွင် မြန်မာအမျိုးသားလူ့အခွင့်အရေးကော်မရှင် (MNHR) မှ လက်ပံတန်းမြို့ နိမ် နင်းမှုအပေါ် စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုအရ တွေ့ရှိချက်များနှင့် ပတ်သက်၍ ကြေငြာချက်တစ်စောင် ထုတ်ပြန်ခဲ့ပါ သည်။ ၎င်းထုတ်ပြန်ချက်အရ သက်ဆိုင်ရာစံချိန်စံနှုန်းများအား ချိုးဖောက်၍ အင်အား အလွန်အကျွံအသုံးပြုသူ ရဲအရာရှိများအား စည်းကမ်းလိုက်နာရန် (သို့မဟုတ်) အရေးယူပေးရန် တောင်းဆိုထားပါသည်။ ထို့အပြင် ဆန္ဒ ပြသူများအား ရိုက်နှက်ခဲ့သည့်အတွက် မျက်နှာနှင့်ခေါင်းများ အပါအဝင် ကိုယ်ခန္ဓာတွင် ဒဏ်ရာများရရှိကြောင်း စွပ်စွဲခဲ့ပြီး ရာဇသတ်ပုဒ်မအရ ဆန္ဒပြသူများမှာ တရားစွဲဆိုမှုများနှင့် ရင်ဆိုင်မနေရသင့်ပါဟု ဆိုထားပါသည်။

အဓိကအကြံပြုချက်များ

Fortify Rights နှင့် Harvard Law School International Human Rights Clinic မှ မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရအား အောက်ပါတို့ ဆောင်ရွက်ရန် အကြံပြုပါသည် -

- လက်ပံတန်းနှင့် အခြားနေရာများတွင် လွတ်လပ်စွာ ငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်းစုရုံး၍ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော် ပြောဆိုခွင့်ကို အသုံးပြုခဲ့သည့် အကြောင်းရင်း တစ်ခုတည်းဖြင့်သာ ထောင်သွင်း အကျဉ်းကျခံနေရသူ အားလုံးအား အကန့်အသတ်မရှိ ချက်ချင်းလွှတ်ပေးရန်။ နိုင်ငံတကာမှ အသိအမှတ်ပြုထားသည့် ရာဇဝတ်မှုတစ်ရပ်တွင် ပါဝင်ပတ်သက်ကြောင်း ခိုင်လုံသည့် အထောက်အထားမရှိဘဲ တရားစွဲဆိုမှုမရှိ စေကြောင်းနှင့် တရားစွဲဆိုခြင်းများတွင် နိုင်ငံတကာတရားမျှတသည့် စီရင်မှုအဆင့်အတန်းများနှင့် ပြည့်စုံကြောင်း သေချာစေရန်။
- လက်ပံတန်းနှင့် အခြားနေရာများတွင် မိမိတို့၏ အခွင့်အရေးများ ချိုးဖောက်ခံရသူများအတွက် ပြည့်စုံ သည့် ပြန်လည်ကုစားမှုများပေးရန်။ ပြည့်စုံသည့် ပြန်လည်ကုစားမှုတစ်ရပ်တွင် အောက်ပါတို့ပါဝင်ရပါ မည် -
  - ၂၀၁၅ခုနှစ် မတ်လ ၁၀ ရက်နေ့တွင် လက်ပံတန်း၌ ဆန္ဒပြမှု၊ နှိမ်နင်းမှုတို့နှင့် ဆက်နွယ် ၍ ရဲများ၏ အင်အားအလွန်အကျွံ အသုံးပြုမှု အကြောင်းမဲ့ ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းမှုနှင့် ငြိမ်း ချမ်းစွာစုရုံးခြင်း၊ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း စသည့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက် မှုများအပေါ်ပြည့်စုံ၍ ဘက်လိုက်မှုကင်းသည့် သီးခြားစုံစမ်းစစ်ဆေးမှုတစ်ရပ်၊ ထိုစုံစမ်း

စစ်ဆေးမှုမှရရှိသည့် အစီရင်ခံစာမှာ အများပြည်သူ ရယူစေနိုင်ရန်နှင့် MNHRC တွေ့ရှိချက်များအား ဖြည့်စွက်ကြောင်း သေချာစေရန်။

➤ MNHRC ၏ အကြံပြုချက်နှင့်အညီ ရာထူးအဆင့်အတန်းများနှင့် သက်ဆိုင်ခြင်းမရှိဘဲ ရဲအရာရှိများနှင့် အမိန့်ပေးရန် တာဝန်ရှိသူများအပါအဝင် အခြားအရာရှိအားလုံးအား လက်ပံတန်းနှင့် အခြားနေရာများတွင် အင်အားအလွန်အကျွံသုံးခြင်းအပါအဝင် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများအတွက် တာဝန်ယူစေရန်။

➤ ဆန္ဒပြသူများ ၎င်းတို့၏ လွတ်လပ်စွာငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်းစုရုံးခွင့်နှင့် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်များ အသုံးပြုနိုင်ပြီး အာဏာပိုင်များ၏ အကြမ်းဖက်လက်တုံ့ပြန်မှုနှင့် ရင်ဆိုင်ရခြင်းမရှိကြောင်း သေချာစေရန်။

• နိုင်ငံတကာဥပဒေတွင် ပြဌာန်းထားသည့်အတိုင်း လွတ်လပ်စွာငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်းစုရုံးခွင့်နှင့် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်များ မြန်မာနိုင်ငံသားများတွင် ကျင့်သုံးခွင့်ရှိကြောင်း၊ အများပြည်သူရှေ့မှောက် အတည်ပြု၍ ရဲများ၏ ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ ဥပဒေများနှင့် စံချိန်စံနှုန်းများ၊ လွတ်လပ်စွာ ငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်းစုရုံးခွင့်နှင့် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်တို့အား နိုင်ငံတကာအဆင့်အတန်းများအရ ၊ အကောင်းဆုံး အလေ့အကျင့်များအတိုင်း ကျင့်ကြံကြောင်းသေချာစေရန်။